

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach

Jolanta Giel

System wsparcia dziecka i rodziny

**ze szczególnym uwzględnieniem rodzinnej opieki zastępczej
w Powiecie Tarnogórskim**

Tarnowskie Góry 2009 r.

Zespół redakcyjny:

1. Janina Lizis
2. Anna Gierad
3. Anna Bystdzieńska-Gawryś
4. Magdalena Pilot
5. Anna Szmalenberg-Nogal
6. Ryszard Hadyk

Publikacja współfinansowana ze środków
Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej
w ramach programu z zakresu
„Opieki nad dzieckiem i Rodziną”

Podziękowania

*Dla Wszystkich osób, które przyczyniły się
do powstania „Systemu pomocy dziecku i rodzinie”
w Powiecie Tarnogórskim,
a w szczególności dla Marzeny Babiarz
wieloletniego dyrektora PCPR za charyzmę
i zapał w jego wdrażaniu.*

Wstęp

Reforma administracyjna Polski wprowadzona 1 stycznia 1999r. wyodrębniła 3-stopniową strukturę podziału terytorialnego. Oprócz województw rządowo-samorządowych i istniejących od 1990 roku gmin przywrócono także zlikwidowane w 1975 powiaty. Reforma miała na celu budowę samorządności, usprawnienie działań władz w terenie i przybliżenie ich do obywatela. Większość miast, które straciły prawa miast wojewódzkich, weszły do grupy powiatów grodzkich, czyli miast na prawach powiatu.

Powiat Tarnogórski jest powiatem ziemskim, w skład którego wchodzi miasta Kalety, Miasteczko Śląskie, Radzionków, Tarnowskie Góry oraz gminy o charakterze wiejskim Krupski Młyn, Ożarówice, Świerklaniec, Tworóg, Zbrośławice. Powstałym powiatom ustawodawca przypisał między innymi do realizacji zadania własne z zakresu pomocy społecznej. Obecnie obowiązujące przepisy ustawy o pomocy społecznej wyodrębniają następujące zadania merytoryczne powiatu:

- opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych;
- prowadzenie specjalistycznego poradnictwa;
- organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci oraz wypłacanie wynagrodzenia z tytułu pozostawania w gotowości przyjęcia dziecka albo świadczonej opieki i wychowania niespokrewnionym z dzieckiem zawodowym rodzinom zastępczym;
- zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców, w szczególności przez organizowanie i prowadzenie ośrodków adopcyjno-opiekuńczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych, dla dzieci i młodzieży, w tym placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym, a także tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie;
- pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych i w rodzinach zastępczych, również na terenie innego powiatu;

– przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze;

– pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mających braki w przystosowaniu się;

– pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, mającym trudności w integracji ze środowiskiem;

– prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób;

– prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy i innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;

– prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej;

– udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach;

– szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu;

– doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu;

– podejmowanie innych działań wynikających z rozeznanych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;

Ponadto powiaty wykonują zadania merytoryczne, które jako zadanie z zakresu administracji rządowej zlecone zostało im do wykonania. W związku z tym, iż zadania te administracja rządowa zleca w drodze ustawy nie mają zastosowania przepisy o otwartych konkursach ofert. Środki na realizację tych zadań przekazywane są powiatom bezpośrednio z budżetu państwa, są nimi między innymi:

– pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, w zakresie indywidualnego programu integracji, oraz opłacanie za te osoby składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;

– prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;

– realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;

– udzielanie cudzoziemcom pomocy w zakresie interwencji kryzysowej;

– finansowanie pobytu w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz w rodzinach zastępczych dzieciom cudzoziemców;

– realizacja zadań z dziedziny przysposobienia międzynarodowego dzieci, w tym zlecanie realizacji tych zadań podmiotom prowadzącym niepubliczne ośrodki adopcyjno-opiekuńcze wyznaczone przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

W związku z ustawowym obowiązkiem opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach opracowało powiatową strategię (poprzedzoną diagnozą problemów społecznych), która została przyjęta do realizacji uchwałą nr XXXVIII/368/2002 Rady Powiatu w Tarnowskich Górach z dnia 30 kwietnia 2002r.

Z diagnozy problemów społecznych wynikało, że z pomocy społecznej korzystały osoby i rodziny, których zła sytuacja materialna była spowodowana bezrobociem, niepełnosprawnością lub długotrwałą chorobą w rodzinie. W trudnej sytuacji znajdowały się rodziny wielodzietne i niepełne, cechujące się bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Ustalono, że należało przyjąć programy pomocowe w powiecie uwzględniające potrzeby rodzin i dzieci, umożliwiające właściwe funkcjonowanie rodzin i stworzenie dzieciom odpowiednich warunków do rozwoju psychicznego, emocjonalnego, wykształcenia zdrowej osobowości, zapewnienie warunków do właściwej edukacji.

Na podstawie danych Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu oraz Komendy Powiatowej Policji, PCPR opracowało diagnozę środowisk (rodzin) objętych pomocą społeczną, charakterystykę przestępczości nieletnich, skalę zjawiska przestępstw skierowanych przeciwko rodzinie i opiece oraz diagnozę środowisk (dzieci i ich rodzin) objętych pomocą w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i rodzinach zastępczych. Diagnoza wskazała:

– wzrasta agresja wśród nieletnich (gwałtowny wzrost liczby rozbojów i wymuszeń rozbójniczych),

- gwałtownie wzrasta liczba ofiar i sprawców przemocy domowej,
 - skutki przemocy w rodzinie dotyczą w szczególności małoletnich (zaburzenia emocjonalne, trudności szkolne, agresywne zachowanie, poczucie osamotnienia- poszukiwanie „kogoś w zastępstwie”, uciezki z domu, wagary, spożywanie alkoholu, narkotyków, popełnianie czynów karalnych),
 - co czwarta rodzina korzystająca ze świadczeń pomocy społecznej boryka się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi i ma trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego,
 - w trudnej sytuacji znajdują się rodziny wielodzietne i niepełne,
 - nieletnimi sprawcami czynów karalnych są najczęściej chłopcy w wieku 13-17 lat, pochodzący z rodzin ubogich, niepełnych, dysfunkcyjnych, najczęściej kultywujący przeszłość kryminalną własnych rodziców,
 - standard opieki w rodzinach zastępczych spokrewnionych jest niewystarczający.
- W związku z tym dnia 26 sierpnia 2003r. Rada Powiatu Tarnogórskiego podjęła uchwałę o przyjęciu do realizacji Powiatowego Programu Pomocy Dziecku i Rodzinie opracowanego w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach.

Głównymi celami przyjętego programu były:

- wdrożenie systemu przepływu informacji oraz reagowania na zidentyfikowane problemy społeczne, w tym w szczególności przejawy bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemocy domowej, demoralizacji nieletnich, zaniedbywania obowiązków rodzicielskich,
- zintegrowanie działań środowisk odpowiedzialnych za pomoc dziecku i rodzinie,
- zapewnienie dzieciom możliwości wzrastania w środowisku rodzinnym,
- zapobieganie umieszczaniu dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- zmniejszenie liczby dzieci objętych opieką instytucjonalną,
- zmniejszenie kosztów zapewniania opieki i wychowania dzieciom tego pozbawionym,
- poruszenie opinii publicznej trudną sytuacją dzieci osamotnionych i sierocnych pozyskanie kandydatów na opiekunów zastępczych,
- podniesienie standardu wychowania i opieki w rodzinach zastępczych,
- przejęcie opieki nad dziećmi umieszczonymi w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i rodzinach zastępczych przez ich naturalnych rodziców,
- nabycie umiejętności przewyżniania trudnych sytuacji życiowych, wykorzystując własne zasoby, uprawnienia i możliwości,
- doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem,
- zapobieganie marginalizacji społecznej,
- umacnianie rodziny.

Tak program jak i strategia miały się przyczynić do stworzenia systemowych rozwiązań i podjęcia kompleksowej pracy z rodziną nie tylko na etapie, gdy dziecko opuszcza tą rodzinę, ale w szczególności podjęcia działań w momencie pojawienia się problemów. Realizacja celów określonych w w/w dokumentach odbywała się poprzez podjęcie konkretnych działań opisanych w niniejszym opracowaniu.

Praca systemowa PCPR

Praca w oparciu o zespoły interdyscyplinarne

Brak przepływu informacji o rodzinach mających trudności w realizacji zadań, pozostawienie rodzin samym sobie, nieskoordynowane działania, przedłużające się postępowania sądowe w sprawach opiekuńczych skutkowały wzrastającą liczbą dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych, nieletnich sprawców czynów karalnych oraz ofiar i sprawców przemocy rodzinnej. Także instytucje działające na polu pomocy dziecku i rodzinie podejmowały mało efektywne i niesatysfakcjonujące działania.

Celem wdrożenia systemu przepływu informacji oraz zwiększenia możliwości reagowania na zidentyfikowane problemy społeczne, w tym w szczególności przejawy bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, przemocy domowej, demoralizacji nieletnich, zaniedbywania obowiązków rodzicielskich, a także zintegrowania działań środowisk odpowiedzialnych za pomoc dziecku i rodzinie powołano grupę inicjatywną, składającą się z reprezentantów różnych instytucji, które zadeklarowały chęć współpracy. Grupa ta określiła wspólne cele oraz procedury współpracy, a w tym w szczególności zasady, metody i narzędzia działania, zakres ról pełnionych przez poszczególnych członków zespołu, sposób podejmowania decyzji, prowadzenia i organizowania spotkań, rozwiązywania sytuacji konfliktowych, gromadzenia informacji, dokumentowania i monitorowania pracy zespołu, wspólnej terminologii, co zostało ujęte w regulaminie prac Zespołów Interdyscyplinarnych. Ponadto wyłoniono koordynatora i określono jego kompetencje.

Pracownicy instytucji, które przystąpiły do realizacji projektu (Komenda Powiatowa Policji w Tarnowskich Górach, Miejskie i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu powiatu tarnogórskiego, Kuratorzy Sądu Rejonowego, Pedagogzy Szkół Podstawowych i Gimnazjalnych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Organizacje pozarządowe, Tarnogórski Ośrodek Terapii Uzależnień, Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Komisje do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych) mają możliwość pracy w oparciu o zespoły interdyscyplinarne koncentrujące się na diagnozowaniu problemów rodziny, projektowaniu

działań podejmowanych wobec dziecka i rodziny w ramach kompetencji i możliwości każdego z członków zespołu. Efektem prac zespołu jest skuteczne reagowanie na każdy sygnał o nieprawidłowym funkcjonowaniu rodziny.

Celem zrozumienia ról, zakresów kompetencji, możliwości, ograniczeń, odpowiedzialności, a także profesjonalizacji oddziaływań poszczególnych członków zespołu, w Powiatowym Programie Pomocy Dziecku i Rodzinie przewidziano stałe podnoszenie kompetencji pracowników instytucji działających na polu pomocy dziecku i rodzinie. Propozycją rozwiązań jest projekt pod nazwą: Zespoły szybkiego reagowania „Razem szybciej - skuteczniej” - Program dla osób pracujących nad ograniczeniem zjawiska niedostosowania społecznego oraz przemocy w rodzinie. W ramach tego projektu przewidziano zajęcia warsztatowe z zakresu:

- zasad pracy zespołowej, budowania zespołu,
- rozwoju metod komunikacji i zachowań asertywnych,
- rozwiązywania sytuacji konfliktowych,
- poznania aspektów i rodzajów przemocy, jej przyczyn i skutków,
- nauki diagnozowania i rozpoznawania sygnałów świadczących o przemocy,
- portretu psychologicznego ofiary i sprawcy przemocy, problemów współistniejących (np. alkoholizm),
- budowania samoświadomości i otwartości na zjawisko przemocy – przełamывania barier – społeczny odbiór, stereotypy, mity, osobiste doświadczenia, własne opory, bariery

W ramach tego projektu podjęte będą działania mające na celu rozpowszechnienie informacji o Punkcie Konsultacyjnym dla osób poszkodowanych w wyniku przestępstw i przemocy oraz opracowanie informatora o instytucjach udzielających pomocy ofiarom przestępstw (informator dla służb zajmujących się zjawiskiem niedostosowania społecznego, przestępczości wśród dzieci i młodzieży).

Na podstawie prac zespołów interdyscyplinarnych oraz mając na uwadze cel Programu Pomocy Dziecku i Rodzinie, jakim było umacnianie rodziny i nabycie umiejętności przezwycięzania trudnych sytuacji życiowych, wykorzystując własne zasoby, uprawnienia i możliwości, zaplanowano także realizację projektów o charakterze profilaktycznym, nakierowanym na oddziaływanie środowiskowe. Projekt „*Co każdy rodzic wiedzieć powinien*” – warsztaty umiejętności rodzicielskich, ma pozwolić rodzicom na nabycie umiejętności rodzicielskich, które w konsekwencji przyczynią się do zmniejszenia agresji, demoralizacji, przestępczości wśród dzieci i młodzieży.

Umiejętność radzenia sobie z trudnościami wychowawczymi, odczytywania niezaspokojonych potrzeb dziecka, stosowania prawidłowej komunikacji i dyscypliny mają zapobiec umieszczaniu dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Zidentyfikowany problem konkretnej rodziny zostaje zgłoszony przez instytucje do podjęcia działań interdyscyplinarnych. Wspólnie z rodziną, członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego przygotowują plan („rozdysponowane” są zadania do wykonania). Efektem wspólnej pracy z rodziną może być poprawa w funkcjonowaniu rodziny lub jej brak, a tym samym konieczność odseparowania dziecka od rodziców.

Efekt rozwiązań systemowych wdrożonych w powiecie tarnogórskim to:

- wzrost ilość rodzin zastępczych, w tym w szczególności niespokrewnionych z dzieckiem,

- ponad 50% ogólnej liczby dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych wzrasta w środowisku niespokrewnionych rodzin zastępczych,

- znaczący wzrost standardu opieki zastępczej dzięki ofercie wspierającej istniejące rodziny zastępcze, a także szkoleniu dla kandydatów,

- zmniejszona (o niemal połowę) ilość dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, a dzieci które w nich przebywają niebawem osiągną pełnoletniość,

- zmniejszona ilość dzieci umieszczanych interwencyjnie w opiece zastępczej,

- poprawa przepływu informacji między instytucjami zajmującymi się pomocą dziecku i rodzinie,

- obniżenie kosztów opieki i wychowania dziecka poza rodziną.

W 2007 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach otrzymało środki finansowe w ramach konkursu ogłoszonego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, na zrealizowanie projektu profilaktycznego „Co każdy rodzic wiedzieć powinien” – warsztaty umiejętności rodzicielskich. Adresatem projektu byli rodzice dzieci w wieku przedszkolnym z terenu Powiatu Tarnogórskiego. Projekt ten stał się odpowiedzią na diagnozę sytuacji, rodzin przeprowadzoną na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji oraz ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu, która wskazała, że:

- co czwarta rodzina korzystająca ze świadczeń pomocy społecznej boryka się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,

- nieletnimi sprawcami czynów karalnych są najczęściej chłopcy w wieku 13-17 lat, pochodzący z rodzin ubogich, niepełnych, dysfunkcyjnych, najczęściej kultywujących przeszłość kryminalną własnych rodziców,

- wzrasta agresja wśród nieletnich (gwałtowny wzrost liczby rozbojów i wymuszeń rozbójniczych),

- wzrasta ilość czynów karalnych dokonywanych przez nieletnich,

- gwałtownie wzrasta liczba ofiar i sprawców przemocy domowej

- skutki przemocy w rodzinie dotyczą w szczególności małoletnich (zaburzenia emocjonalne, trudności szkolne, agresywne zachowanie, ucieczki z domu, wagary, spożywanie alkoholu, narkotyków, popełnianie czynów karalnych)

Sytuacja polskich rodzin (brak czasu dla dzieci, brak umiejętności rozmowy z dzieckiem, przenoszenie agresji na dziecko jako jednostkę słabszą) odbija się negatywnie na więzi rodzinnej, poczuciu własnej wartości dziecka, a co za tym idzie skutecznej dyscyplinie. Warsztaty prowadzone w ramach projektu miały umożliwić zdobycie następujących umiejętności rodzicielskich:

- przewycięzanie trudnych sytuacji życiowych,
- radzenia sobie z trudnościami wychowawczymi, odczytywania niezaspokojonych potrzeb dziecka z jego zachowania,
- umacnianie poczucia własnej wartości dziecka przez rodziców,
- stosowania prawidłowej komunikacji i dyscypliny.

Program ten cieszył się ogromnym zainteresowaniem ze strony rodziców, którym jak twierdzili brak jest przygotowania do trudnej roli rodzica.

Rodzicielstwo zastępcze

– najsilniejsze ogniwo systemu pomocy dziecku i rodzinie

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizując ustawowe zadania z zakresu organizowania opieki dzieciom, główny nacisk kładzie na tworzenie profesjonalnego rodzicielstwa zastępczego w tym niespokrewnionego z dzieckiem oraz zawodowych rodzin zastępczych. Jak również prowadzenia poradnictwa specjalistycznego.

Zatrudniona w PCPR kadra, dzięki wykształceniu w sposób profesjonalny zarówno szkoli jak i wspiera istniejące rodziny zastępcze.

– **główny specjalista:** wykształcenie wyższe magisterskie na kierunku socjologia, specjalizacja: praca socjalna, studia podyplomowe z zakresu zarządzania zasobami ludzkimi (w PCPR od 2 lat),

– **starszy pracownik socjalny:** wykształcenie średnie policealne - dyplomowany pracownik socjalny, ukończona specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego (praca w przedszkolu, świetlicy środowiskowej, w PCPR od 10 lat: szkolenie kandydatów na opiekunów zastępczych, trener programu „PRIDE: Rodzinna opieka zastępcza/adopcja”, rodziny zastępcze, usamodzielnienia wychowanków rodzin zastępczych),

– **pracownik socjalny:** wykształcenie wyższe magisterskie na kierunku pedagogika specjalna, specjalizacja: resocjalizacja. W PCPR od 3 lat sprawy z zakresu: placówki opiekuńczo-wychowawcze, rodziny zastępcze, usamodzielnienia wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych, praca z rodzinami naturalnymi dzieci umieszczonych w rodzinnej opiece zastępczej i w placówkach opiekuńczo-wychowawczych),

– **pracownik socjalny:** wykształcenie wyższe magisterskie na kierunku politologia i nauki społeczne, specjalizacja: socjologia systemów społecznych (w PCPR od 2 lat: rodziny zastępcze, usamodzielnienia wychowanków rodzin zastępczych,

prowadzenie spraw z zakresu placówek opiekuńczo – wychowawczych, praca z rodzinami naturalnymi dzieci umieszczonych w rodzinnej opiece zastępczej i placówkach opiekuńczo – wychowawczych),

– **pedagog:** wykształcenie wyższe magisterskie na kierunku pedagogika społeczna i terapia pedagogiczna, studia podyplomowe na kierunku: psychologiczno-pedagogiczna pomoc dziecku i rodzinie, trener programu „PRIDE: Rodzinna opieka zastępcza/adopcja” oraz „Rodzina. Rodzinna Opieka Zastępcza” (w PCPR od 6 lat, sprawy z zakresu: prowadzenie poradnictwa pedagogicznego oraz warsztatów i szkoleń, opiekun usamodzielnianych, praca z rodzinami naturalnymi dzieci umieszczonych w rodzinnej opiece zastępczej i w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, grupy wsparcia),

– **psycholog:** wykształcenie wyższe magisterskie na kierunku psychologia, podyplomowe studium z zakresu oligofrenopedagogiki, szkolenie w krakowskim Instytucie Psychoterapii Krótkoterminowej: psychoterapia indywidualna i poradnictwo; trener programu „PRIDE: Rodzinna opieka zastępcza/adopcja”, prowadzenie poradnictwa psychologicznego oraz warsztatów i szkoleń dla rodzin zastępczych i biologicznych, praca ze sprawca przemocy,

– **specjalista pracy socjalnej:** wykształcenie wyższe magisterskie na kierunku: pedagogika specjalna, specjalizacja: resocjalizacja, dyplomowany pracownik socjalny, ukończona specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownik socjalny, studia podyplomowe z zakresu zarządzania i organizacji pomocy społecznej (w PCPR: sprawy z zakresu zawodowych rodzin zastępczych, poradnictwa pedagogicznego i socjalnego, usamodzielnienia wychowanków rodzin zastępczych, praca z rodzinami naturalnymi dzieci umieszczonych w rodzinnej opiece zastępczej i placówkach opiekuńczo – wychowawczych).

Być rodzicem zastępczym...

„Słyszeliśmy o rodzinach zastępczych, jakie trzeba spełniać warunki by być rodziną zastępczą?” to pytanie najczęściej stawiają pracownikom osoby, które pragną zmierzyć się z tym zadaniem. Zastanawiają się czy oni mogą, czy dają radę... Jednak, gdy słyszą, że by zostać rodziną zastępczą muszą przyjść na szkolenie, które trwa ok. pół roku pytają po co? przecież my wychowujemy, wychowaliśmy już nasze dzieci i wiemy jak należy opiekować się dziećmi. Trudno w pierwszej krótkiej wręcz informacyjnej rozmowie wytłumaczyć, że dzieci, które umieszczane są w rodzinach zastępczych potrzebują pomocy ze strony rodziny zastępczej i szkolenie ma ich do tego przygotować i pomóc im odpowiedzieć na pytanie czy dają radę być rodziną zastępczą bo szkolenie to przymiarka do trudnej roli jaka jest rodzina zastępcza...

Maria i Kazimierz Grupińscy również przyszli do naszego Centrum, pytali o to, co zrobić by być rodziną zastępczą, przeszli szkolenie i zdecydowali się zostać rodzicami zastępczymi dla 2 letniego chłopca. Dziś o Denisie piszą tak:

„...Gdy przywieźliśmy Denisa do naszego domu miał 2 latka, teraz ma cztery. Był wtedy lipiec, a nasza córka Madzia była na wakacjach.

Pamiętam, jak Denisek cieszył się na widok swojego pokoju, łóżka i wołał „to moje!”

Wieczorami, kiedy zasypiał, przytulał się do mnie mocno i gdy miałam już wyjść – zaczynał krzyczeć. To trwało dosyć długo i dopiero, gdy załączyliśmy mu malutka lampkę na noc, przyzwyczaiał się i przestał się bać ciemności... ale drzwi do jego pokoju muszą być całą noc uchylone.

Na dobranoc czytamy mu bajki lub wierszyki (niektóre już zna prawie na pamięć. Dzięki temu jego zasób słów jest bardzo bogaty.

Denis jest bardzo samodzielny potrafi się sam ubrać i w ogóle wszystko chce robić sam. Jest też bardzo uparty a ta jego samodzielność musi mieć swoje granice bo czasami robi sobie krzywdę.

Do obcych odnosi się nieufnie ale po krótkim czasie oswaja się. Bardzo lubi bawić się z dziećmi naprzeciw naszego domu jest plac zabaw, tam ma już znajome dzieci. Często też sprawia kłopot, już kilka razy wymknął się bez pozwolenia.

Jest też bardzo uczuciowy gdy coś się komuś stanie troszczy się, w ogóle lubi się przytulać, gdy razem z tatą siedzą obok siebie to Denis wtula się w niego i tak sobie razem siedzą, jeden duży a drugi taki malutki.

Jest zdrowym chłopcem i prawie w ogóle nie choruje rośnie jak na drożdżach. Bardzo lubi też pracować z tatą i pomagać mu. To w każdym calu chłopak-tobuzowaty chłopak, nawet dziewczynki już zaczepia.

I chociaż jest uparty i ciągle chce postawić na swoim jest też bardzo inteligentnym dzieckiem i bardzo szybko się uczy a my mamy satysfakcję, patrząc jak rośnie i się rozwija”.

Sytuacja prawna chłopca została uregulowana i rodzina zastępcza podjęła decyzję o adopcji chłopca.

System opieki nad dzieckiem i rodziną ma na celu zaspokoić jedną z ważniejszych potrzeb dziecka jaką jest stabilizacja jego sytuacji. Dlatego rodzina zastępcza ma zastąpić rodziców do czasu znalezienia stabilnych rozwiązań. Takim rozwiązaniem jest adopcja. W sytuacji Denisa jedyną rodziną jaka może go adoptować jest wychowująca rodzina zastępcza, gdyż między dzieckiem i rodzicami wywiązały się szczególnie silne więzi, a odseparowanie go od rodziców zastępczych spowodowałoby kolejną traumę związaną ze stratą bliskich osób.

Szczególną rolę w systemie pełni rodzina zastępcza, którą tworzą Anna i Józef Podstolec. Państwo Podstolec wyrazili chęć zostania rodziną zastępczą dla małych dzieci, a z uwagi na to, że zbyt duża byłaby różnica wieku pomiędzy nimi a dziećmi zadeklarowali, że są gotowi do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, która będzie przygotowywała dzieci do adopcji. Dzięki tej rodzinie nowo narodzone niechciane dzieci na swoich adopcyjnych rodziców czekają w ramionach „BABCI” i „DZIADKA” a nie w szpitalnej sali...

„Nazywam się Ania Podstolec.

Chciałam opowiedzieć o swojej trochę nietypowej rodzinie. Razem z mężem Józefem tworzymy bowiem rodzinę zastępczą tzw. krótkoterminową. Mamy dwoje swoich, dorosłych już dzieci. Córka mieszka z nami. A syn ożenił się i wyprowadził. Synowa jest w stanie błogosławionym i teraz wszyscy razem oczekujemy narodzin ich dziecka. Ma się urodzić na początku marca 2010 r. Chciałabym przybliżyć trochę naszą rodzinę i to, co robimy. Wszystko zaczęło się od tego, że koleżanka naszej córki wraz z mężem, kilka lat temu adoptowała swoje pierwsze dziecko, zabierając je do siebie od takiej rodziny jak nasza teraz. Potem zobaczyliśmy dziewczynkę na plakacie „szukam domu”. Zaczęła w nas dojrzewać myśl: może my też moglibyśmy włączyć się w to dzieło? Nasze dzieci uznały to za dobry pomysł i zaczęliśmy działać. Numer telefonu na plakacie okazał się numerem do PCPR, o którym wtedy nic nie wiedzieliśmy. Zadzwoniłam, umówiłam się na spotkanie, dowiedziałam się wszystkiego i zdecydowaliśmy się. Ukończyliśmy wymagane przepisy, kilkumiesięczne szkolenie, po którym zostaliśmy zakwalifikowani jako rodzina zastępcza krótkoterminowa. Ze względu na nasz wiek (oboje po pięćdziesiątce) nie zdecydowaliśmy się na wychowywanie przybranych dzieci do pełnoletniości. Uważamy, że dzieci powinny mieć młodych rodziców. My będziemy dla nich babcią i dziadkiem, a nasze dzieci ciocią i wujkiem. Pierwszy krok został zrobiony. Teraz należało tylko czekać. Muszę przyznać, że baliśmy się trochę, jak to będzie. Nasze dzieci były już dorosłe, odzwyczailiśmy się dawno od pieluch, zupek i nieprzespanych nocy. Jednak nasze obawy okazały się bezpodstawne. Do naszej rodziny trafiają dzieci, które zostały zaraz po urodzeniu pozostawione w szpitalu przez swoje biologiczne matki. Są to więc dzieci od momentu poczęcia niechciane i pozbawione miłości najbliższych. W naszym domu znajdują miłość i otoczone są troską i czułą opieką. Dotychczas mieszkało z nami siedmioro dzieci: trzy dziewczynki - Kasia, Emilka, Julka i czterech chłopców Kuba, Marcel, Łukasz i Krzys. Z takimi maluchami pracy jest dużo, ale ileż pozytywnych uczuć wyzwala ta praca. Po zakończeniu wszystkich procedur sądowych, jako opiekun prawny dzieci, zgłaszam je do Ośrodka Adopcyjnego, który poszukuje dla nich rodziców. Znajduje ich prawie natychmiast. Znowu pozostaje oczekiwanie na kolejne decyzje sądowe. A te zapadają w bardzo różnym czasie. Niektóre z naszych wnuków zostały adoptowane szybko (w wieku - 5 miesięcy), inne na adopcję musiały czekać ponad rok.

Muszę powiedzieć jeszcze o mankamentach naszej działalności. Największym z nich jest moment rozstania z dziećmi, które zdążyliśmy pokochać, do których bardzo się przywiązaliśmy, na rozwój których patrzyliśmy codziennie. Nie ważne są wtedy nieprzespane noce, dni czasem bez wytchnienia, gdy dzieci płaczą, bo męczą je kolki lub choroby. Nie pamięta się o trudach codzienności, bo serce boli na myśl o rozstaniu. Ale przecież najważniejsze jest dobro dziecka, które powinno mieć swoją, kochającą je na zawsze rodzinę. My dorośli musimy sobie poradzić z trudami tych rozstań. Jednak okazało się, że mamy szczęście. Jak dotychczas trafiamy zawsze na rodziców, którzy nadal utrzymują z nami kontakty, nadal jesteśmy babcią i dziadkiem, cicią i wujkiem dla ich dzieci. Odwiedzamy się wzajemnie z różnych okazji lub bez okazji. Możemy patrzeć na rozwój naszych wnuków. To bardzo miłe.

Trudne i stresujące były też pierwsze spotkania z rodzicami adopcyjnymi. Zastanawialiśmy się jacy będą, jak na nas zareagują? Jednak szybko zdaliśmy sobie sprawę, że te spotkania są o wiele bardziej stresujące dla nich. Bo przecież w domu zupełnie obcych sobie ludzi, poznają swoje dziecko. Staramy się ułatwiać im te spotkania, mogą przyjeżdżać do nas jak często chcą. Niektórzy byli nawet 4 razy w tygodniu. Nie muszę dodawać, że tak częste wizyty obcych ludzi są bardzo kłopotliwe i dezorganizujące nasze życie. Jednak szybko przestajemy być sobie obcy, rodzi się między nami zażyłość i przyjaźń, która jak mamy nadzieję, będzie trwać zawsze. Chciałam powiedzieć, że jesteśmy szczęśliwi mogąc robić to, co robimy. Dziękujemy Panu Bogu i pracownikom PCPR, że mamy takie możliwości. Sami otrzymaliśmy od życia wiele dobrego, więc chcemy choć trochę dobra dać innym. Jak długo będziemy zdrowi a potrzebna będzie nasza praca, to jesteśmy gotowi nadal ją wykonywać.

Chciałam jeszcze powiedzieć o reakcjach ludzi na to co robimy. Reakcje były różne. Jedni mówili: po co wam to, swoje dzieci wychowaliście i nie lepiej odpocząć sobie po tylu latach pracy zawodowej? Inni bardzo nas podziwiali, jeszcze inni nic nie mówili, tylko dziwnie patrzyli. Niektórzy podnosili kwestie finansowe i po naszych wyjaśnieniach dziwili się, że czas opieki nad dziećmi nie przynosi nam zarobku i nie wlicza się w lata pracy potrzebne do emerytury. Zawsze odpowiadam, że nie potrzebujemy współczucia ani podziwu, zajęcie to daje bowiem wiele radości i satysfakcji, zupełnie niewymiernej w sensie materialnym. Ogólnie wszystkie reakcje są raczej pozytywne.

I jeszcze jedna kwestia. Często słyszymy, stwierdzenia typu: co to za matka, że zostawiła swoje dziecko, albo: jakie śliczne dziecko, jak można je było zostawić i tym podobne. My jednak nigdy nie oceniamy tych matek, nie zastanawiamy się, co nimi powodowało, że zrobiły to, co zrobiły. Cieszymy się, że urodziły swoje dzieci i zostały w je w szpitalu, że pozwoliły im żyć, a nie zabiły ich poddając się aborcji lub po urodzeniu, wyrzucając na śmietnik. Widocznie musiały mieć jakieś powody swojej decyzji. Ale nie nam je osądzać. Jak powiedziała jedna z matek adopcyjnych: dobrze,

że są takie matki, które swoje, z różnych powodów niechciane, dzieci jednak rodzą, gdyż inaczej my nie mielibyśmy szans na zostanie mamami. Piękne to słowa.

Na zakończenie chciałam jeszcze powiedzieć o naszych marzeniach. Każdy ma jakieś marzenia, a niektórym one się spełniają. Nam marzy się taka sytuacja, żeby samotne dziecko, potrzebujące miłości i opieki nie musiało tygodniami czekać w szpitalu, aby trafić do rodziny takiej jak nasza i żeby potem nie musiało miesiącami czekać na adopcję. Wiem, że są określone czynności, procedury, paragrafy, przepisy, zalecenia i uprawomocnienia. Wiem, że wszystko musi mieć swój bieg. Ale może sprawy tak małych dzieci mogłyby być traktowane priorytetowo i zupełnie wyjątkowo. Czas bowiem odgrywa tu ogromną rolę. My to już wiemy. Może trzeba by zmienić niektóre przepisy. Może wystarczy zmiana interpretacji przepisów przez niektórych urzędników. Kiedyś papież Jan Paweł II apelował z Łagiewnik o wyobraźnię miłosierdzia. Może to tego miłosierdzia albo tej wyobraźni brakuje niektórym? Sama już nie wiem? Marzyć każdy może, a marzenia bywają różne. Nasze są właśnie takie. I może choć część z nich się spełni?

Pozdrawiamy wszystkich czytających ten tekst³

Polskie prawo rodzinne wskazuje, iż matka może zrzec się praw rodzicielskich do nowo narodzonego dziecka po upływie 6 tygodni od porodu.

Wśród dzieci, które wymagają opieki w rodzinach zastępczych są dzieci o szczególnych potrzebach; dzieci z różnymi dysfunkcjami, problemami zdrowotnymi wymagającymi szczególnej opieki i pielęgnacji, dzieci niedostosowane społecznie. System opieki nad dzieckiem i rodziną wprowadza instytucję zawodowej niespokrewnionej z dzieckiem specjalistycznej rodziny zastępczej, która dzięki swojej wiedzy, umiejętnościom oraz doświadczeniu pomaga właśnie tym dzieciom. Państwo Jolanta i Ryszard Pledziejewicz

„Nasza przygoda z rodzicielstwem zastępczym rozpoczęła się w 2001 r.

Nigdy nie potrafiliśmy powiedzieć, co kierowało nami w podjęciu decyzji, by zostać rodziną zastępczą. Na pewno nie był to syndrom pustego gniazda, bo mieliśmy przy sobie jeszcze dwie nasze córki (6 letnią Agnieszkę i 16 letnią Olę). Nie miał na nas wpływu żaden program telewizyjny z nieszczęśliwymi dziećmi w tle, a w gronie naszych znajomych nie było żadnej rodziny zastępczej. W obecnej chwili grono naszych znajomych, to przede wszystkim rodziny zastępcze. I tak zapisaliśmy się na szkolenie. Lekko wystraszeni i przejęci rozpoczęliśmy zajęcia w Ośrodku „Szansa” w Bytomiu-Stolarzowicach. Równocześnie z naszym, odbywało się szkolenie dla dzieci, naszych naturalnych i tych, które w najbliższym czasie miały zamieszkać z rodzinami zastępczymi. Całą rodziną byliśmy przygotowywani do przyjęcia nowego domownika. W trakcie szkolenia, które odbywało się w domu dziecka, można było zapoznać się z dziećmi i nawiązać z nimi kontakt. Może dziwnie to zabrzmie, ale

mieliśmy możliwość "wybrania" dzieci. My oczywiście jak wszyscy przyszli rodzice zastępczy mieliśmy sprecyzowane wymagania. W naszym przypadku miała to być dziewczynka w wieku 4-6 latka, taka rówieśniczka dla naszej młodszej córeczki Agnieszki. Stało się inaczej. Naszą, a raczej naszej starszej córki Oli uwagę przykuł chłopiec oparty o pianino. Na pierwszy rzut oka, był smutnym i zakompleksionym chłopakiem. Pewnie też obserwował potencjalnych „przyszłych rodziców”. Wtedy nie wiedzieliśmy czy miał jakąś nadzieję na „nową rodzinę”. Dziś wiemy, że miał. Po którymś spotkaniu zapytaliśmy Wojtkę (bo tak ma na imię), czy nie zechciałby nas odwiedzić. Zechciał. No i właśnie tak zaczęła się nasza przyjaźń z Wojtkiem, a jednocześnie nasze rodzicielstwo zastępcze. Dziś mogę powiedzieć, że był to skok na głębokie wody. A to dlatego, że Wojtek był (i jest nadal) niepełnosprawnym 12 latkiem. Urodził się z dziecięcym porażeniem mózgowym, które dotknęło szczególnie dolne kończyny i w stopniu lekkim górne. Co do strony intelektualnej, to na szczęście Wojtek mieści się w normie, co pozwala mu uczyć się w „normalnej” szkole. Uczy się w Salezjańskim Ośrodku Szkolno Wychowawczym. Jest tam również poradnia rehabilitacyjna, z której usług Wojtek korzysta na lekcjach wychowania fizycznego i w wolnym czasie po lekcjach. W jednej z libacji alkoholowych w domu rodzinnym jako 5 latek Wojtek stracił prawe oko. Wiemy, że te fizyczne ubytki często utrudniają normalne funkcjonowanie, ale są niczym wobec pokaleczonej psychiki. Wojtek był do szpiku kości przesiąknięty złyymi nawykami wyniesionymi z patologicznej rodziny. Nie kierowany przez rodziców, wypracował sobie własny sposób na życie, który uznał za jedyny i słuszny. Bardzo trudno było dać do zrozumienia Wojtkowi to, że jesteśmy rodziną, w której takie same zasady dotyczą wszystkich domowników. Wiele trudności sprawiały mu zwykłe życiowe czynności. Higiena osobista była czymś abstrakcyjnym, kultura osobista w stosunku do otaczających ludzi była na niskim poziomie, a sfera seksualności leżała w gruzach. To właśnie sprawiało nam największe problemy. Bez pomocy specjalistów nie poradziłibyśmy sobie. Staliśmy się stałymi bywalcami w poradniach psychologicznych i u seksuologów. Czasami bywało ciężko. W naszym małżeństwie głównym tematem był Wojtek. Niezależnie, czy była to zwyczajna rozmowa, czy małżeńska sprzeczka. Na szczęście czas jest dobrym lekarstwem, po którym z pamięci wiele uleciało. Dzisiaj Wojtek uczy się w klasie maturalnej w Technikum Ekonomicznym. Jest w trakcie usamodzielniania, czyli mieszka w mieszkaniu chronionym {pod nadzorem pracowników socjalnych}, gdzie uczy się samodzielnego funkcjonowania w życiu. Po uzyskaniu pozytywnej opinii, ma szansę na własne mieszkanie. Mimo tego musimy przypominać Wojtkowi o systematycznej nauce, rehabilitacji, rozsądnym wydawaniu pieniędzy i wielu bardziej prozaicznych sprawach. Chyba śmiało mogę napisać, że jesteśmy dumni z Wojtka i siebie, bo udało się nam osiągnąć „życiowy sukces”.

W maju 2007 roku pani Jola Giel z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie zaproponowała nam opiekę nad półtorarocznym Robertem. Nie potrafiłszy od-

mówić. Jednocześnie zostaliśmy rodziną specjalistyczną, czyli zajmującą się dziećmi niepełnosprawnymi, do których zalicza się nasz maluszek. Robert urodził się z rozszczepem wargi i podniebienia. W momencie, gdy przywieźliśmy dziecko do domu upadliśmy w lekką panikę, bo koło nas była już tylko młodzież i nie bardzo wiedzieliśmy, albo raczej zapomnieliśmy, co robić z takim małym, "trochę innym" dzieckiem. No i zaczęło się inaczej, czyli nieprzespane noce, koszmarne kąpiele zalane łzami, ciągle wymykające się nosem jedzenie, ataki agresji, nieprzewidywalne zachowania. Nie było czasu na rozczulanie się nad sobą, musieliśmy wziąć się do pracy. Zaczęło się od kardiologa. Wizyta była kompletną klapą, ponieważ Robert nie dał się zbadać, mimo usilnych starań wszystkich obecnych w poradni. Następną wizyta była udana. Później przyszła kolej na poradnię psychologiczno-pedagogiczną. Tam Robertowi wystawiono opinię o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju z uwagi na zaburzenia neurologiczne i nadpobudliwość, oraz opóźnienie rozwoju mowy, czego przyczyną był rozszczep podniebienia i wargi. Kolejny etap „poprawiania” życia Roberta, to zszycie podniebienia. Chyba nie lubię tego wspominać. 18 miesięczny maluch z usztywnionymi w łokciach rękami, (żeby nie sięgał do buzi) pozbawiony butelki z ulubionym smoczkiem i pewnie niemilioserny ból, który widać było w oczach. Po tej operacji przyszła kolej na szukanie dobrego logopedy. Udało się nam trafić na panią Asię w Ośrodku Rehabilitacyjno-Edukacyjnym w Radzionkowie. Tam też Robert jest pod opiekuńczymi skrzydłami pedagoga, psychologa, uczestniczy w zajęciach na sali integracji sensorycznej. Ćwiczy również metodą Knillów co pomaga w świadomym wykorzystywaniu swoich rąk, nóg, ust, ramion, stóp i całego swojego ciała podczas używania ich w tak prostych czynnościach jak jedzenie i ubieranie oraz podczas zabawy. Później przyszła kolej na „naprawienie” słuchu Roberta. Kolejna operacja, w trakcie której umieszczono w jego uszach drenaż. Mają one za zadanie usunięci płynu z ucha środkowego i jednocześnie przywrócenia słuchu. W najbliższych dniach czeka Roberta ich usunięcie. Teraz przyszedł czas na zgryz, czyli wizyty u ortodonta. W tej chwili Robert ma aparat, ale w przyszłości czeka go operacja zszycia otworu, który jest w miejscu, gdzie brakuje zęba. Wtedy rozpocznie się praca nad prawidłowym zgryzem. Na sam koniec zostawiono operację plastyczną nosa. Ale to dopiero za jakieś 2-3 lata. Następnie wizyta u pani Małgorzaty Kleckiej w celu zdiagnozowania zespołu FAS (Fetal Alcohol Syndrome, czyli Alkoholowy Zespół Płodowy), który jest skutkiem picia alkoholu przez mamę Roberta w czasie ciąży. Główną przyczyną działania alkoholu na płód jest uszkodzenie mózgu. Nie znaczy to, że dzieci z FAS są upośledzone umysłowo. Zdążyliśmy zauważyć, że dzieci takie jak Robert są traktowane i widziane jak „inny gatunek” dziecka. Bierze się to oczywiście z niskiego poziomu wiedzy na temat FAS, ewentualnie całkowitego jej braku. Niestety, nie ma lekarstwa na FAS, dziecko nie wyrasta z niego, a jakość życia jest uzależniona od pomocy, wsparcia i pracy z dzieckiem. My uczymy się Robcia drugi rok. Dzisiaj (nie bez problemów) radzimy

sobie w wielu trudnych sytuacjach, potrafimy przewidzieć kiedys nieprzewidywalne zachowania. Oczywiście wielką pomocą są kolejne wizyty u p. Małgorzaty Kleckiej i udział w konferencjach i szkoleniach na temat FAS. Wiem, że jeszcze bardzo dużo przed nami pracy, ale mamy nadzieję, że odniesiemy kolejny „życiowy sukces”. Niepełna miesiąc temu nasza rodzina powiększyła się o czteroletnią Faustynkę. W tej chwili niewiele mogę o Faustynie powiedzieć, ale nigdy nie sądziłam, że istnieją dzieci tak spokojne i tak spragnione przytulania, trzymania za rękę, głaskania i bycia jak najbliższej kogośkolwiek z domowników. Jedyne „deficyty”, to nieznanostwo kolorów, nazw warzyw, owoców, różnych przedmiotów i nieciekawe słownictwo. Ale to wszystko, to drobiazgi, które zgubimy po drodze. Faustynka jest taką „krainą łagodności” dla nas wszystkich. Jednak w szczególności dla Roberta.

Nigdy nie mieliśmy poczucia, że dokonujemy czegoś wielkiego i wzniosłego. Jest to bardzo ciężka i często trudna praca. Wydawać by się mogło, że przy każdym kolejnym dziecku z racji doświadczenia jest trochę łatwiej, ale tak nie jest, bo każde z nich jest zupełnie inne, z różnym bagażem życiowych doświadczeń. Dużym oparciem dla nas była rodzina, a szczególnie nasze naturalne dzieci. Wszyscy zaakceptowali i jak my pokochali naszą gromadkę. Dzieci są bogatsze o rodzeństwo, ciotce, wujków, babcię, dziadków itd. Wielką pomocą w naszej pracy były i są szkolenia realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, oraz wymiana doświadczeń na spotkaniach grup wsparcia. Mimo wsparcia i przychylności otoczenia bywały trudne chwile, czasem momenty zwątpienia, ale po przespaniu się i daniu sobie pięciu minut na przeczekaanie problemu wydawały się mniejsze lub znikły. Jednak nigdy nie przyszła do głowy myśl o rezygnacji z bycia rodziną zastępczą”.

W celu rozwoju rodzicielstwa zastępczego na terenie powiatu tarnogórskiego Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie od wielu lat prowadzi następujące działania promujące :

- zorganizowano w 2002 i w 2006r. konferencje inaugurujące kolejne edycje ogólnopolskiej Akcji „Szukam domu...”,
- uczestniczono w pracach ogólnopolskiej Koalicji i Śląskiej Koalicji na rzecz rodzicielstwa zastępczego, której celem jest promowanie rodzinnych form opieki (w 2005r. zorganizowano spotkanie Koalicji w Tarnowskich Górach),
- brano udział w spotkaniach śląskich koordynatorów Akcji „Szukam domu...”,
- współpracowano z mediami: udzielano wywiadów do radia i prasy, regionalnej (np. artykuły: „Czasem mnie zastąp”, „Epidemia dobroci”, „Nowi rodzice zastępczy”, „Nadzieja dla dzieci”) oraz ogólnopolskiej – Rzeczypospolitej artykuł pt. „Samorządy bierzcie z nich przykład”,
- rozpowszechniano ulotki informacyjne o rodzinnej opiece zastępczej,
- rozpropagowano na plakatach tematykę dotyczącą zastępczego rodzicielstwa,

– szkolono rodziców zastępczych i kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,

– przeszkolono pracowników PCPR na specjalistycznych kursach w zakresie tworzenia systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, organizowania rodzinnej opieki zastępczej, prowadzenia szkoleń dla kandydatów na rodziców zastępczych, wspierania rodzin zastępczych: „PRIDE: Rodzinna Opieka Zastępcza/ Adopcja”, „Rodzina. Rodzinna Opieka Zastępcza”,

– przeszkolono pracowników ośrodków pomocy społecznej, policji, pedagogów szkolnych, kuratorów sądowych w tematyce wdrażania Powiatowego Programu Pomocy Dziecku i Rodzinie przyjętego Uchwałą nr X/84/2003 z dnia 26 sierpnia 2003r. Rady Powiatu w Tarnowskich Górach,

– przyłączono się i propagowano akcję „Autobus Nadziei”, który w 2006r. gościł na Rynku w Tarnowskich Górach,

– rozpropagowano społeczną inicjatywę obywatelskiego projektu ustawy w sprawie ustanowienia 30 maja Dniem Rodzicielstwa Zastępczego,

– organizowano obchody Dnia Rodzicielstwa Zastępczego,

– zainicjowano utworzenie stowarzyszenia rodzin zastępczych „Serce Dziecka”, celem pobudzenia aktywności i zainspirowania działań o charakterze samopomocowym

w zaspakajaniu potrzeb dzieci osamotnionych,

– w ramach ogólnopolskiej kampanii RODZICE ZASTĘPCZY MIŁOŚĆ PRAWDZIWA organizowanej pod patronatem Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej Departament do Spraw Kobiet, Rodziny i Przeciwdziałania Dyskryminacji, pełniono dyżur ekspercki

w dniu telewizyjnej promocji rodzicielstwa zastępczego (TVP program II),

– w ramach w/w kampanii Telewizja Polska program I z pracownikami PCPR nakręciła reportaż pt. „Zawód – Kochać dzieci”,

– w ramach promocji rodzicielstwa zastępczego Telewizja Polonia zaprosiła PCPR do udziału w programie nadawanym na żywo pt.: „Porozmawiajmy”, program ten emitowany jest na cały świat.

Pracownicy PCPR ukończyli szkolenia trenerskie, dzięki temu na bieżąco prowadzone są szkolenia kandydatów na rodziców zastępczych, od 2002 roku przeszkolono ponad 70 rodzin kandydackich (ponad 100 osób). W trakcie szkoleń sprawdzano, czy kandydaci spełniają wymogi formalno-prawne określone w ustawie o pomocy społecznej, przeprowadzano konsultacji w miejscu zamieszkania kandydatów na rodziny zastępcze, które miały na celu indywidualną analizę sytuacji rodzinnej kandydatów, posiadanych przez nich kategorii kompetencji, omówienie ewentualnych wątpliwości rodziny. Ponadto sprawdzano warunki lokalowe i sanitarne ważne z punktu widzenia ochrony i bezpieczeństwa dzieci.

Równoległe ze szkoleniem kandydatów na rodziny zastępcze, prowadzono zajęcia o charakterze warsztatowym dla dzieci kandydatów na opiekunów zastępczych. Zasadniczym celem zajęć było kształcenie poczucia bezpieczeństwa w nowej sytuacji rodzinnej, a w tym:

- kształcenie umiejętności nazywania i wyrażania uczuć,
- pomoc w podejmowaniu decyzji o nawiązaniu nowych związków, które umożliwią dzieciom życiową stabilizację (w przypadku dzieci, które mają trafić do rodziny zastępczej),
- uświadomienie dzieciom kandydatów na rodziców zastępczych konsekwencji, jakie niesie za sobą zmiana sytuacji rodzinnej,
- minimalizowanie lęku przed zbliżającą się zmianą w życiu.

Zajęcia uzupełniały diagnozę rodziny kandydatów na opiekunów zastępczych.

Najważniejszym elementem profesjonalnego rodzicielstwa zastępczego jest dobór rodziny zastępczej dla konkretnego dziecka. Wcześniejsza praca z rodziną naturalną, w ramach działań podjętych przez członków Zespołów Interdyscyplinarnych, daje możliwości poznania niezaspokojonych potrzeb dziecka, jego opróżnień rozwojowych, co jest istotnym elementem w doborze dla niego rodziny zastępczej (tzn. rodzina winna posiadać odpowiednią wiedzę i umiejętności by pomóc temu konkretnemu dziecku). Poznanie zaś kandydatów na rodziców zastępczych, ich mocnych stron, doświadczeń, wiedzy i umiejętności niezbędnych do **wykorzystania przez rodzinę w opiece nad tym dzieckiem** możliwe jest dzięki prowadzonym szkoleniom kandydackim oraz opiniowaniu przez osoby składające doboru rodziny dla dziecka.

Istniejące rodziny na co dzień otrzymują wsparcie od zatrudnionych w Centrum specjalistów ponadto mają możliwość podnoszenia kwalifikacji i umiejętności podczas warsztatów przygotowanych w ramach szeregu programów, na realizację których Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach w ostatnich latach otrzymało środki finansowe z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Programy mają na celu rozwój rodzicielstwa zastępczego poprzez wsparcie specjalistyczne i informacyjne dotyczące sprawowania opieki nad dziećmi i młodzieżą z zaburzeniami rozwojowymi oraz zaburzeniami zachowania. Ponadto mają na celu profilaktykę i przeciwdziałanie niedostosowaniu społecznemu dzieci pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych, przebywających w rodzinach zastępczych. Rodzice zgłaszający gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, po uzyskaniu kwalifikacji, podejmują się opieki nad dziećmi pochodzącymi często z patologicznego środowiska których uwidaczniają się zaburzenia rozwojowe wynikające z zaniedbań i odrzucenia, jak również zaburzenia zachowania wywołane funkcjonowaniem dzieci w rodzinach z problemem alkoholowym. Pojawiające się problemy wychowawcze, związane z opieką zastępczą, mają często zupełnie odmienną

ny charakter, od tego który rodzice zastępczy znają z opieki nad własnymi dziećmi. Trudne do przewidzenia zachowania, wynikające z konieczności przystosowania się do warunków w jakich dotychczas dziecko się znajdowało, zaburzenia emocjonalne, agresja, przeżywanie straty i odrzucenia przez dziecko, często wywołują w rodzicach zastępczych poczucie, że ich umiejętności są niewystarczające. Pojawienie się nowego dziecka prowadzi do zmian w dotychczasowym życiu rodziny zastępczej. Bez możliwości systematycznej współpracy z instytucjami pomocowymi, rodzice zastępczy narażeni są na poczucie, że pozostali sami z problemami wynikającymi z rodzicielstwa zastępczego co prowadzi do sytuacji zwracania się o pomoc dopiero w przypadku wystąpienia poważnego kryzysu w rodzinie. Sprzyja to gromadzeniu negatywnych uczuć frustracji, bezradności, rozczarowania, a w następstwie prowadzi do pogorszenia funkcjonowania rodzin zastępczych. Projekty proponowane rodzicom zastępczym obejmowały między innymi:

- praca z dzieckiem prezentującym zachowania wynikające z zespołu nadpobudliwości psychoruchowej - spotkanie ze specjalistami Powiatowej Poradni Psychologicznej – Pedagogicznej w zakresie pracy z dzieckiem,

- „Doskonalenie umiejętności rodziców zastępczych” warsztaty dla rodziców zastępczych, które poruszały zagadnienia związane z: potrzebami rozwojowymi dzieci narażonych na ryzyko, dyscyplinowaniem, rozwojem seksualnym dziecka oraz wzmacnianiem więzi dzieci z rodzicami naturalnymi,

- „Rodzic i dziecko w okresie dorastania”, warsztaty dotyczące kształtowania umiejętności komunikacji z dzieckiem nastoletnim, radzenia sobie z problemami wieku dojrzewania oraz diagnozowanie zagrożeń.

- „Żeby sukces rodział sukces” cykl warsztatów składających się z czterech bloków tematycznych:

- „Moczenie Nocne – choroba czy problem?”

- „Jak zrozumieć i pomóc dziecku z FAS?”

- „Praca z dzieckiem nadpobudliwym i trudnym – ADHD”

- „Dwa tłuste koty z babą na rowerze czyli co kto bierze” – profilaktyka uzależnień.

- „Dzieci i rodzice w drodze ku sobie...” – cykl szkoleń edukacyjno-profilaktycznych o następującej tematyce:

- „Zrozum mnie... – rozwój dziecka z perspektywy całego cyklu życia”

- „Zaburzenia przywiązania u dzieci odrzuconych”

- „Budowanie tożsamości w życiu dziecka”

- „Praca z rodziną w ujęciu systemowym”.

Staramy się by w trakcie warsztatów dla rodziców zastępczych odbywały się zajęcia dla dzieci, zawarte między innymi w projekcie „Znalazłem dom i co

dalej...?” natomiast zagadnienia z zakresu poczucia własnej wartości i świadomości sytuacji, w jakiej dzieci się znalazły, przy jednoczesnym doskonaleniu umiejętności wyrażania uczuć, komunikowania się, co w konsekwencji pomaga dzieciom w rozwiązywaniu sytuacji problemowych i poprawia relacje w rodzinie zastępczej znajdują się w projekcie pod nazwą „Zaczarowana rodzina – kim jestem dla...?”.

Grupy wsparcia

W celu wspierania rodzin zastępczych i podnoszenia standardu wychowania i opieki w rodzinach zastępczych, odbywają się spotkania grupy wsparcia dla rodziców zastępczych, których tematyka obejmuje problematykę dotyczącą funkcjonowania rodziny, zagadnień opiekuńczo – wychowawczych, doskonalenia umiejętności wychowawczych i sposobów radzenia sobie z trudnościami.

Z inicjatywy pracowników socjalnych PCPR rodziny zastępcze spotykające się w ramach grupy wsparcia utworzyły Stowarzyszenie Pomocy Dziecku „Serce Dziecka”. We współpracy ze stowarzyszeniem organizowane są zabawy dla dzieci oraz obchody dnia rodzicielstwa zastępczego. Projekt pod nazwą HEJ, KOLEŻY TO CZAS, którego adresatami są dzieci, ich rodzice i rodzice zastępczy ma na celu integrację środowisk i w szczególności ma zaangażować rodziców naturalnych dzieci umieszczonych

w rodzinach zastępczych, jako współwykonawców kolęd. Ponadto projekt ma na celu umacnianie więzi pomiędzy dziećmi a ich rodzicami.

Usamodzielniania wychowankowie...

Młodzież dorastająca w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych objęta jest wsparciem zarówno finansowym jak i merytorycznym.

W celu pomocy w integracji ze środowiskiem młodzieży mającej trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu placówki lub rodziny zastępczej, PCPR prowadzi następujące działania:

- dokonuje analizy problemu integracji ze środowiskiem osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze,
- prowadzi diagnozę sytuacji mieszkaniowej, możliwości podjęcia pracy zawodowej oraz potrzeb młodzieży objętej pomocą finansową w związku z procesem usamodzielniania się lub będącej pełnoletnimi wychowankami rodzin zastępczych,
- realizuje programy usamodzielniania wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych pn. „Nie boję się samodzielności”, „Poznaję samego siebie”, „Dozwolone od lat 18”; od 2009 roku programy te

są wzbogacone o treści dotyczące procesu usamodzielnienia i realizowane w ramach projektu systemowego „Skrzydła powiatu - rozwój i promocja aktywnej integracji społecznej i zawodowej mieszkańców Powiatu Tarnogórskiego” współfinansowanego Przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Pierwsza część warsztatów, pomaga uczestnikom w sprecyzowaniu planów życiowych, tym samym minimalizując lęk przed zbliżającą się zmianą w życiu. Młodzież zapoznaje się z drogami efektywnego poszukiwania pracy, podstawami rynku pracy i prawa pracy. Ma również możliwość rozwijania umiejętności niezbędnych w prowadzeniu własnego gospodarstwa domowego, racjonalnego gospodarowania pieniędzmi, jak i zdobywa wiedzę dotyczącą świadomego planowania rodziny. Uczestnicy zapoznają się również z kompetencjami różnych instytucji oraz zdobywają wiedzę z zakresu efektywnego załatwiania spraw urzędowych, m.in. w celu zwiększenia umiejętności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych.

Druga część warsztatów-zajęcia z zakresu budowania świadomości - daje uczestnikom możliwość kształtowania umiejętności zrozumienia własnych uczuć i emocji, uczenia się zachowań asertywnych, budowania i ochrony własnych granic. Zajęcia mają również oddziaływanie wspierające grupę w integracji ze środowiskiem poprzez zwiększenie wiedzy na temat budowania prawidłowych relacji z innymi osobami, wzmacnianie poczucia tożsamości, jak również poprzez kształcenie świadomości poniesionych strat i umiejętności radzenia sobie z poczuciem rozłąki.

Uczestnicy warsztatów wyjazdowych organizowanych w ramach realizacji projektu „Skrzydła Powiatu – rozwój i promocja aktywnej integracji społecznej i zawodowej mieszkańców Powiatu Tarnogórskiego” wypowiedzieli się

„Udział w Projekcie ‘Skrzydła Powiatu’ wniósł w nasze życie wiele miłych doświadczeń, związanych z poznaniem nowych ludzi oraz nauczył nas wspólnie rozwiązywać problemy. Program pozwolił nam na integrowanie się ze środowiskiem. Podczas warsztatów pokazano nam jak można rozwiązywać problemy życia codziennego. Współpraca z ludźmi poznanymi na warsztatach pomogła nam stać się bardziej pewnymi siebie, świadomymi swoich problemów. Warsztaty odbywały się w bardzo przyjemnej atmosferze, zajęcia przeprowadzone były jasno i zrozumiale dla każdego uczestnika, a znakomite warunki zakwaterowania dostarczały nam wiele atrakcji.

Każdy uczestnik Projektu miała szansę uczestniczyć w różnych kursach zawodowych, dzięki którym nabyte umiejętności i uprawnienia dają nam możliwość na lepszy start w życiu. Mieliśmy możliwość spotkać się z doradcą zawodowym który pomógł nam ustalić naszą dalszą ścieżkę zawodową.

W trakcie trwania Projektu mieliśmy również możliwość pracy z pedagogiem, który pomógł nam zrozumieć nasze problemy i który wspiera nas nawet w tej chwili...

Jesteśmy bardzo wdzięczni, za umożliwienie nam udziału w Projekcie bowiem uzyskana wiedza z pewnością ułatwi nam samodzielne życie. Z przyjemnością powtórzylibyśmy nasz udział w przyszłym roku”.

Justyna Kowalczyk
Przemysław Jaśkiewicz
Marlena Światała
Krystian Pajor
Klaudyna Światała
Piotr Szwarnóg
Sabina Warzecha
Sebastian Golec
Katarzyna Poloczek
Łukasz Reichel
Angelika Bączkiewicz
Rafał Sionkowski
Damian Budzioch

Osoby, które opuściły rodziny zastępcze oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze zostają objęte pomocą na kontynuowanie nauki, pomocą na usamodzielnienie oraz pomocą na zagospodarowanie – w formie rzeczowej.

Warunkiem przyznania pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki jest zobowiązanie osoby usamodzielnianej do realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia. Dla osób usamodzielnianych wyznaczani są opiekunowie usamodzielnienia.

Programy usamodzielnienia zawierają plany podejmowanych działań, terminy ich realizacji oraz zobowiązanie osób usamodzielnianych do realizacji postanowień programu. Zobowiązania obejmują w szczególności uzupełnianie wykształcenia i podnoszenie kwalifikacji (celem zwiększenia możliwości zatrudnienia), podejmowanie działań mających na celu zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych.

Plany do realizacji

Opracowany w 2002 roku „Program Pomocy Dziecku i Rodzinie” jako propozycja kompleksowych rozwiązań niesienia pomocy rodzinom dysfunkcyjnym, wpisał się również w założenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

w Powiecie Tarnogórskim na lata 2006-2015, przyjętej do realizacji Uchwałą LIII/568/2006 Rady Powiatu w Tarnowskich Górach z dnia 29 sierpnia 2006r., został zrealizowany. W jego miejsce Rada Powiatu w Tarnowskich Górach w miesiącu marcu 2009r przyjęła Uchwałą nr XXXVI/342/2009 z dnia 3 marca 2009 r. do realizacji Program Pomocy Dziecku i Rodzinie na lata 2009-2013 który jest zarazem kontynuacją i poszerzeniem pierwszego Programu, a głównymi jego celami jest:

- Kontynuacja pracy z rodziną w oparciu o metodę Zespołów Interdyscyplinarnych
- Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla Osób Poszkodowanych w Wyniku Przepięstw i Przemocy
- Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym opieki rodziców
- Pomoc w procesie usamodzielnienia się osobom opuszczającym rodziny zastępcze oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze
- Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa (w tym rodzinnego)
- Opracowanie i realizacja Programu Korekcyjno-Edukacyjnego dla Sprawców Przemocy w Rodzinie

W celu realizacji zaplanowanych działań do współpracy przy ich realizacji zaproszone zostały ośrodki pomocy społecznej, placówki edukacyjne, urzędy miast i gmin, placówki opiekuńczo-wychowawcze, rodziny zastępcze, policja, straż miejska, Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe, placówki służby zdrowia, sądy, kuratorzy dla nieletnich i dorosłych, wolontariusze i media.

Graficzne funkcjonowanie systemu zostało przedstawione na schemacie (str. 33). Praca w oparciu o system odbywa się z chwilą zdiagnozowania sytuacji kryzysowej w rodzinie. Pracownik socjalny, pedagog, kurator sądowy, dzielnicowy lub inna osoba z instytucji zadeklarowanych i gotowych do pracy w ramach zespołów interdyscyplinarnych na arkuszu zgłoszeniowym przekazuje informacje dotyczącą danej sytuacji. W wyniku działań zarówno rodziny, jak i członków Zespołu Interdyscyplinarnego może nastąpić poprawa funkcjonowania rodziny w środowisku lub brak poprawy. Gdy nie zaistnieje poprawa Zespół wspólnie podejmuje decyzja o odseparowaniu dzieci od rodziców. Znając potrzeby dziecka PCPR wskazuje rodzinę zastępczą taką, która w prawidłowy sposób skompensuje jego nie zaspakajane potrzeby. Lub skieruje do odpowiedniej placówki opiekuńczo wychowawczej. Z rodziną dziecka w dalszym ciągu prowadzona jest praca, w celu reintegracji rodziny. Czy jest to możliwe?? Nie rzadziej niż raz w roku spotyka się zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka i jego rodziny, podczas którego dokonywana jest ocena zasadności pobytu dziecka w rodzinie zastępczej bądź placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Po dokonaniu oceny tworzony jest dalszy plan dla dziecka i rodziny i możliwe są następujące sytuacje:

- dziecko wraca do rodziców
- dalszy pobyt dziecka w rodzinie zastępczej
- przejście dziecka do innej formy opieki
- dalszy pobyt dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej
- adopcja dziecka

Gdy plan wobec dziecka wiąże się z pozostaniem w rodzinie zastępczej bądź w placówce, przygotowuje się dziecko do życia w samodzielności.

Zakończenie

Wypracowany i wdrożony system wspierania rodzin w powiecie tarnogórskim dał możliwość zintegrowanej pracy z rodziną, nakierowanej na rozwiązanie problemu, a nie jak do tej pory bywało „ratowania w sytuacji kryzysowej”. Instytucje zajmujące się pomaganiem działają razem i wspólnie układany jest plan pracy i działań z rodziną.

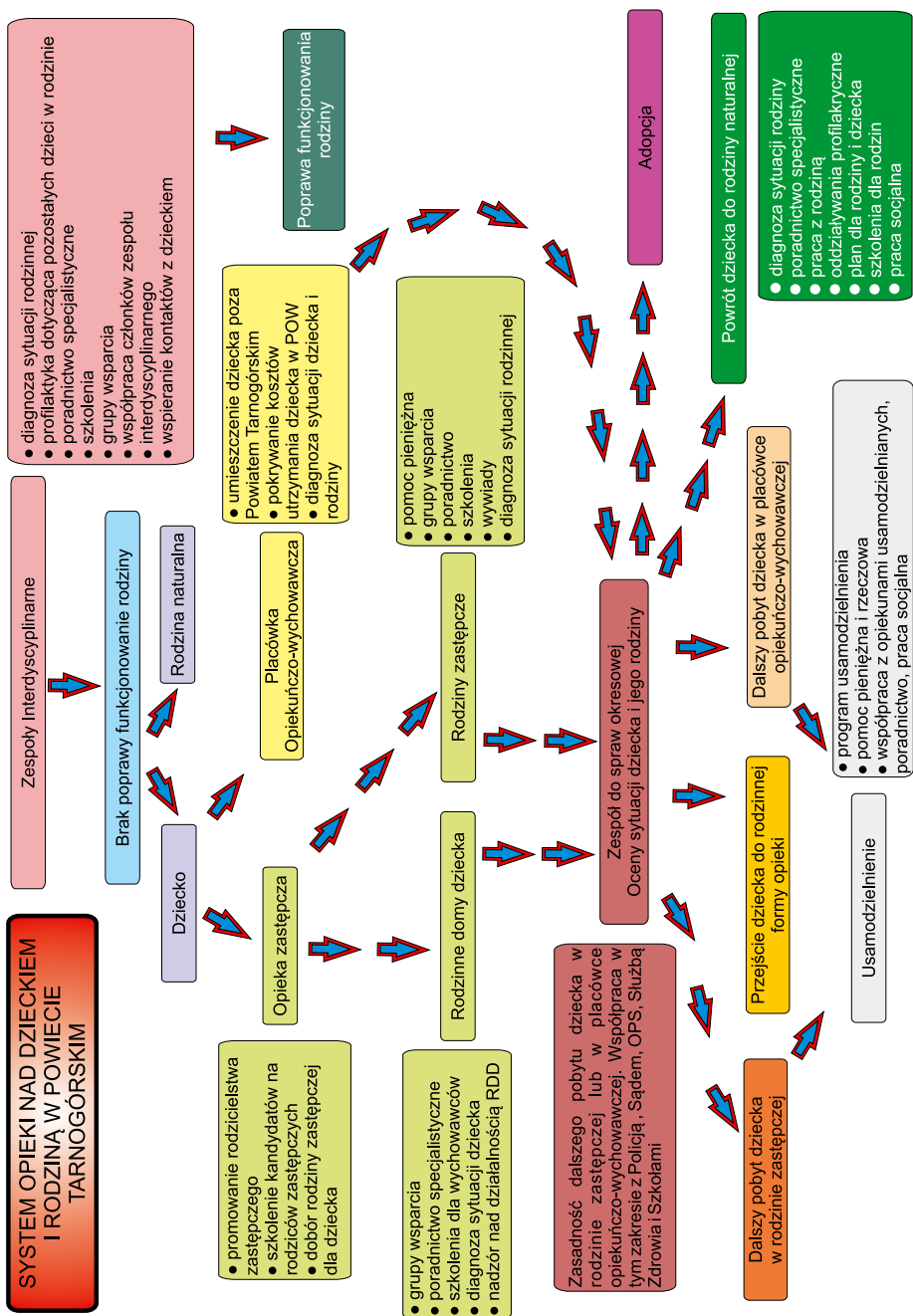
PCPR jako zadanie ustawowe ma zapewnić opiekę dzieciom pozbawionym opieki rodziców. Mając na uwadze dwa zupełnie od siebie różne wymiary jeden ekonomiczny i drugi psychologiczny, postawiliśmy na rodzicielstwo zastępcze.

Patrząc na te formę opieki nad dzieckiem od strony ekonomicznej to zdecydowanie mniej kosztuje to nasze społeczeństwo, bowiem część kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej leży po stronie samej rodziny zastępczej. Pomoc, którą rodzina zastępcza otrzymuje jest nazwana przez ustawodawcę *pomocą na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej*. Mając to na uwadze, wbrew popularnym osądom, rodziny zastępcze nie są w stanie dorobić się na przyjętych do rodziny dzieciach. Popularny w naszym społeczeństwie stereotyp, że ludzie biorą dzieci dla pieniędzy, jest deprecjonowaniem niezwykle ważnej roli jaką rodzice zastępczy odgrywają w życiu dzieci u nich umieszczonych. Mając to na uwadze zadania jakie spoczywają na rodzinie zastępczej to nie tylko nakarmienie dziecka, ubranie go ale przede wszystkim skompensowanie wszystkich opóźnień rozwojowych wynikających głównie ze wzrastania w środowisku dysfunkcyjnym. Rodzina zastępcza przygotowuje dziecko do bycia samodzielnym, dostarcza prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny, czego nigdy dzieciom nie przekaze nawet najlepsza placówka opiekuńczo-wychowawcza. To aspekt psychologiczny, który przekonuje organizatorów opieki dla dzieci, by stawiać na rodziny zastępcze.

Rodzicielstwo zastępcze uznaliśmy za najsilniejsze „ogniwo” naszego systemu. Od 2000r. powiatowe centrum rozpoczęło szkolenia kandydatów na rodziców zastępczych.

Być rodzicem zastępczym to bardzo poważna i odpowiedzialna rola. Zachodząca zmiana z chwilą przyjęcia dziecka do rodziny dotyka każdej osoby w rodzi-

nie i w ich środowisku. Zmiana ta naraża każdego członka rodziny na przeżycie straty, zarówno straty emocjonalnej, uczuciowej, psychicznej, niejednokrotnie materialnych i osób bliskich. Bardzo trudną i sporną kwestią jest podtrzymywanie więzi emocjonalnych dzieci z ich rodzicami. Dziecko potrzebuje od rodziców zastępczych pełnej akceptacji jego rodziców – to co mówisz o moich rodzicach, mówisz o mnie – to bardzo trudne by pogodzić własne uczucia w stosunku do rodziców dziecka z oczekiwaniami i potrzebami samego dziecka. Rodzicielstwo zastępcze jest nie tylko rolą do wypełnienia wobec dzieci, jest przede wszystkim szansą dla dzieci, by doświadczyły takich warunków życia, które nie dość, że skompensują jego opóźnienia rozwojowe, ale również będą zaspakajały bieżące potrzeby i dadzą prawidłowe wzorce na przyszłość.

System opieki nad dzieckiem i rodziną w powiecie tarnobrzegskim

Bal 2009

Bal 2010

Biesiada 2009

Biesiada 2009

Dzień rodzicielstwa zastępczego 2008

Dzień rodzicielstwa zastępczego 2008

Dzień rodzicielstwa zastępczego 2008

Dzień rodzicielstwa zastępczego 2008

Dzień rodzicielstwa zastępczego 2009

Dzień rodzicielstwa zastępczego 2009

Dzień rodzicielstwa zastępczego 2009

Dzień rodzicielstwa zastępczego 2009

Dzień rodzicielstwa zastępczego 2009

Dzień rodzicielstwa zastępczego 2009

Dzień rodzicielstwa zastępczego 2009

Dzień rodzicielstwa zastępczego 2009

Dzień rodzicielstwa zastępczego 2009

Besenova 2009 – wyjazd z usamodzielniającymi się wychowankami

Konferencja Rodzicielstwo zastępcze – od teorii do praktyki 2008

Warsztaty wyjazdowe dla usamodzielniających się wychowanków

Warsztaty wyjazdowe dla usamodzielniających się wychowanków